

Welzijn en (ruw)voedermaatregelen voor zeugen

Hans *Spoolder* en *Johan Zonderland, PV*

De invulling van het verzorgingsvoorschrift over ruwvoerders voor drachtige zeugen is vanaf dit jaar het onderwerp van een project, uitgevoerd door het **ID Lelystad**, de **Landbouwniversiteit Wageningen** en het **Praktijkonderzoek Varkenshouderij**. Het project zal worden gefinancierd door het ministerie van LNV en het Productschap Diervoeder. Doel van het project is na te gaan hoe het verzadigingsgevoel van zeugen is te bevorderen via de samenstelling van de voeders en de manier van voeren.

Het verzorgingsvoorschrift maakt onderdeel uit van het Varkensbesluit, met als doel het welzijn van zeugen te verbeteren door tegemoet te komen aan hun natuurlijke gedragsbehoeften. In 1997 publiceerde het IKC een voorlopige lijst van voedingsmaatregelen waaraan varkenshouders moesten voldoen. De lijst is sindsdien weer aangepast. Op dit moment worden bijvoorbeeld als acceptabel beschouwd: lang droog ruwvoer, een rantsoen met verhoogd gehalte aan voedingsvezels (14% rc of 34% oos) en *ad libitum* voeren. De invulling van de lijst is voorlopig, omdat ze grotendeels vanuit praktische overwegingen is opgesteld. Er is maar op beperkte schaal gekeken of bepaalde maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan het welzijn van de dieren, of dat maatregelen (slechts) kostenverhogend werken.

Na overleg met LNV heeft het Productschap Diervoeder (PDV) begin vorig jaar een onderzoeksprogramma opgesteld met als achterliggende gedachte dit welzijnsvoorschrift te onderbouwen vanuit de behoeften van het dier.

Onderzoeksproject

'Verzadiging' is geen gemakkelijk begrip om te meten. Bij *ad libitum* gevoerde dieren kun je ervan uitgaan dat ze geen honger meer hebben als ze niet vreten. Bij beperkt gevoerde dieren ligt dat iets ingewikkelder: niet vreten betekent meestal dat de voerbak leeg is! Daarom zal het project beginnen met het vaststellen van de manieren waarop je aan de beperkt gevoerde zeug kunt zien in hoeverre ze verzadigd is. Het ID Lelystad zal dit doen door naar de fysiologie van het maagdarmkanaal te kijken. Onderzoekers gaan onder andere passagesnelheden van het voer meten en de gehalten van verschillende stoffen in het bloed bepalen. Het praktijkonder-

zoek zal in de beginfase een bijdrage leveren door op het Praktijkcentrum Raalte te kijken naar het gedrag van zeugen. Daarbij zal een vergelijking plaatsvinden van zeugen die op een laag voerniveau gevoerd worden (en die dus hongerig zullen zijn gedurende een belangrijk deel van de dag) en zeugen die zodanig gevoerd worden dat het aannemelijk is dat ze een veel hoger verzadigingsniveau hebben. Deze dieren krijgen meer voer, en bovendien voer van een samenstelling waaraan aangenomen mag worden dat er een langduriger verzadiging zal optreden (bijvoorbeeld via perspulp). De gedragingen die deze dieren uitvoeren direct na het vreten, maar ook later op de dag, zullen vervolgens gebruikt worden om een meetmethode te ontwikkelen.

In de tweede fase (die in 2001 begint) zullen voeders en voedermaatregelen getest worden. De meetmethodes die ontwikkeld zijn in de eerste fase worden dan gebruikt om het effect vast te stellen van een bepaalde voersamenstelling op het verzadigingsgevoel. Het ID Lelystad kijkt daarbij weer met name naar de fysiologische parameters, het praktijkonderzoek kijkt op grotere schaal naar groepen drachtige zeugen die met de verschillende voeders gevoerd worden. Daarnaast zal in deze fase gekeken worden of naast de voersamenstelling ook de wijze van voerverstrekking van invloed is. Er zijn namelijk aanwijzingen dat het dierenwelzijn verbetert als zeugen wat langer bezig kunnen zijn met foerageren. De tweede fase sluit af met een economische evaluatie van de voermaatregelen.

Uit het project zullen in gezamenlijk overleg met de onderzoekspartners en de opdrachtgevers voorstellen komen voor een definitieve invulling van het verzorgingsvoorschrift over ruwvoerders. ■